

Hans Carl Eisenreich Clausen

11. maj 1898 – 4. juni 1971

Hans Carl Eisenreich Clausen døde den 4. juni 1971. Han var født i Frederikssund den 11. maj 1898, blev i 1916 student fra Frederiksberg Gymnasium og erhvervede i 1924 magistergraden i mineralogi og krystallografi, som elev af professor O. B. Bøggild. Efter studierejser til professor V. M. Goldschmidt i Oslo og til Sverige blev han knyttet til Københavns Universitets Mineralogiske og Geognostiske Museum (som idag er en del af Geologisk Centralinstitut). Han var medlem af Københavns Universitets lærerstab indtil han blev pensioneret i 1968; fra 1948 var han lektor i mineralogi og geologi.

Hans Clausen varetog i en lang årrække undervisningen i krystallografi for de kemiingeniørstuderende. Han ledede kurserne i krystaloptik, til hvilke han udarbejdede en duplikeret vejledning.

Hans Clausens universitetsundervisning omfattede navnlig krystallografien og krystaloptikken, i de senere år også mineralogien og dele af geologien, specielt de eksogene processer. Han udgav i 1948 en lærebog i krystallografi og mineralogi sammen med Arne Noe-Nygaard. Hans undervisning var velforberejdet og lagde stor vægt på nøjagtighed i fremstillingen, hvilket til tider kunne gøre den noget tør. Hans Clausens specielle humor kunne dog af kendere også spores i hans forelæsninger, men lå på et sådant plan, at den kun sjældent blev opfattet af de studerende. Han blev derfor aldrig nogen virkelig populær underviser, og var frygtet som eksaminator og censor. I de senere år mildnedes hans form, og hans eksaminationer blev både venlige og overbærende.

Hans Clausen fik kun få specialestuderende, men den der på tomandshånd søgte råd om krystallografiske og mineralogiske problemer gik aldrig forgæves.

Hans Clausens forskning var koncentreret om mineralogiske og krystallografiske emner. Dette var for så vidt naturligt i en institution ledet af O. B. Bøggild, en verdenskendt krystallograf og mineralog. Mens Bøggild arbejdede med klassiske metoder, først og fremmest goniometer og mikroskop, forsøgte Clausen allerede i 20'erne at introducere de da helt nye røntgenmetoder ved Mineralogisk Museum. Han kastede sig over røntgenografiske undersøgelser af så vanskelige mineralgrupper som feldspaterne og lerminerallerne, men tog dermed større opgaver op, end det dengang var muligt at løse under de beskedne laboratorie- og personalemæssige forhold. Dette er måske årsagen til den bitterhed, som ofte slog igennem, når man diskuterede faglige og personalhistoriske emner med Hans Clausen.

Hans Clausen

Hans Clausens publikationsrække er ikke lang, den omfatter korte afhandlinger, som beskriver undersøgelsen af mineraler som cryolithionit, chiolit, brushit, calcit og flusspat.

I en lang årrække bestyrede Hans Clausen Mineralogisk Museums bibliotek.

Hans Clausen var et meget aktivt medlem af Dansk Geologisk Forening og var en af dens faste støtter. Han var formand i to perioder, 1941–42 og 1959–60, samt medlem af bestyrelsen i årene 1934–39. Han var desuden medstifter af Mineralogisk-Petrografisk Klub, som han også ledede i en så lang årrække, at denne klub nærmest blev opfattet som hans klub. Da den internationale mineralogiske association blev oprettet i 1959, blev Clausen udpeget som Danmarks repræsentant, og han lagde her et betydeligt arbejde i Kommissionen vedrørende nye mineraler og mineralnavne. Han var medlem af den danske nationalkomité for krystallografi fra 1949.

Hans Clausen var meget interesseret i gemmologi, var fra 1952 leder af Guldsmedehøjskolens gemmologiske laboratorium og underviste guldsmede i mineralogi. Han blev valgt som æresmedlem af det gemmologiske selskab i 1965.

Hans Clausen var en skattet deltager i de geologiske kredses festlige sammenkomster, dels omkring »Kaffeklubben« på Museet, dels omkring Dansk Geologisk Forening. Ved disse lejligheder kom hans fine humor bedst til sin ret. Han kunne holde forsamlingerne i ånde, når han i et imponerende »one-man-show« gennemspillede situationer, hvor han kunne udnytte sin formidable evne til at efterligne afdøde og nulevende geologers stemmer og væremåde. Hans Clausen levendegjorde på den måde dansk geologis historie og videregav de unge geologer, bl. a. de geologistuderendes klub »Steno«, et indtryk af de geologer, som lagde grunden til dansk geologisk forskning. Hans bortgang har således ikke blot berøvet geologernes kreds et skattet og respekteret medlem, men også en direkte overlevering af flere generationer af geologer.

Henning Sørensen